

i confés negaren sempre la seva participació en els fets d'autos, el Jurat de fet en el seu veredict, regonegué als quatre com autors del robo i triple assassinat, apreciànt les circumstancies agravants de la premeditació, l'engany, la elevosia i nocturnitat, per lo que el Jurat de dret condemnà als quatre a la darrera pena.

Quasi un dia enter durà aquell solemne judici, sense suspendre'l ni per a menjar; públicament se llegí an als processats la seva sentència de mort, i terminà la vista a invitant als mossos a que firmessen l'acta, la qual firmaren sense tremolar-los-hi el pols. Mentres firmava el processat confés li preguntà un dels jurats:

—¿Que't passa, home, sembla qu'estás content?

—Si, senyor—contestà—content estic perque els quatre ho ferem i els quatre ho paguem, puix m'havien fet creure que jo sol iria al pal, per haber cantat. i que's lliurarien del garrot, els meus companys.

En la plassa del poble s'aixecà el patibol; la consternació d'aquell honrat llogaret i de la comarca fou enorme; però major encara la concurrencia que acudí a presenciari com el butxí desempenyava la sua trista missió, essent molt de notar l'incident que segueix:

Durant la justa i macabra escena, cert emocionat camperol, que portava a un fill seu, com de deu anys, de la ma en el moment culminant del espectacle, descarregà terrible bofetada sobre la galta del seu fill, exclamant a la vegada:

«—Té, per qué te'n recordis tota la vida.

Els hi han donat garrot vil an als quatre, en la flor de sa vida, per lladres, assassins, sens religió i sens vergonya. Han deshonrat al seu poble, a la seva familia i joventut, i abans voldria veure't mort que posat en semblant cas».

El noieta plorava a llàgrimes vives i prometia a son pare, a esser home de be, tota la vida.

† MANEL POLO I PEYROLON.

Per la traducció
FÉLIX PARADEDA. Pbre.

Notes i comentaris

Per a descobriments, els savis. El Sr. Unamuno, catedràtic d'Universitat després de prop quatre anys d'estudis ha descobert que la causa de la neutralitat observada en nostra Patria respecte a la guerra europea, era deguda a la cobardia dels soldats de quòta; mes encara, als senyorets de les Universitats, per no haver-se lliurat com un sol home al carrer amb actitud bullanguera al declarar-se aquella.

¡Pobre Unamuno! dirán aquells estudiants, que després de regirar tants llibres, no hagi après aquest gran Caton lo que saben totes les criaturetes; que la llissó més efíca es la del exemple i que «una cosa es predicar y otra dar trigo.» Que vagi a Flandes, a lluir entre mig dels fragor de la lluita, el seu talent i forces, que potser hi faci una descoberta que deixi confosos als inventors dels canons de 120 Kilómetres d'alcanç. Que de més fresques i grosses n'inventen, Unamuno, els savis.

** En els debats posats a discussió en les Corts, s'han distingit les esquerres. Entre elles ha parlat don Marcellí rompent llances, no en defensa del pa i del blat qu'es la vida o mort del seus i de tots els espanyols, sino per a dir que un barco que transportaba tropes a Larache tingué que entornar-sen per no poguer passar la barra (potser no fou gran com la seva) i per l'elogi de la revolució d'agost, culpant de ell al señor Dato i diguent després que fou un moviment popular i espontani. ¿En qué quedém?

Que no vinguin ara aqueixes esquerres pintant-nos son amor al proletariat, i qu'es fan seva la causa dels desheretats; el poble ja'ls coneix, i sab a que atendre's respecte al particular.

** Llegim que ha sigut assassinada, a Mataró, una dona per un subjecte a qui una fulana *endevinadora* li manifestava que si sofria una enfermetat, era perque altra persona li donava el *mal* en-

tre els aliments que ingeria.

Al dia següent de comés aquest crim, una *curandera endevinadora* feia repartir a domicili unes fulles anunciant-se com a tal, a Mataró i carrer de Pí i Margall, per tots els pobles de la comarca, entre ells en nostra vila, sense que cap autoritat ho impedis.

Sembla mentida que'n ple sigle xx regni tanta ignorancia, soportant a nigromanti que, sonambules, tiradores de cartes i altres *ejusdem furfuris*, qui amb sos enginys i enganys, es proporcionen una bona posició, mentres quel's homes de ciencia, malgrat sos estudis i experiments, baixen molts dells a la fossa, sense tenir un mos de pá que deixar an els seus fills.

¡Quanta barbárie, quan salvatgisme i quanta indiferencia per part de les autoritats!

Sant Pere del Bosch

Era 50 anys enrera aquesta Capella com la humil violeta que quasi ignorada vegeta i embauma els barsers del bosc.

Un estret corriol tapit de brucs i arbossos hi conduia. Brunes ses parets, i petiteta com la capella de Sant Pere de Vivelles, podien passar com dues germanes bessones. Totes elles tenien adossades a llurs esquerdats murs un caslot en que s'hi sepluixava un bon home, un home pobre, un hermitá. De tan en tan deixava aquella solitud, i armat amb serronet blau a l'esquena, i penjant de son coll una capelleta de fusta anava fent via per les cases de pagés i pobles comarcants, implorant una almoina pel Sant o venguent l'estampa i goigs del titular del santuari per una peça de dos quartos, que'ls devots col·locaven darrera la porta o en-